

DOI: 10.33663/0869-2491-2024-35-884-892

УДК 340;340.5;34.096

В. В. ГАРАЩЕНКО

аспірант Інституту держави і права

ім. В. М. Корецького*

ORCID: 0009-0004-8389-0869

ДОСВІД ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ВИКОРИСТАННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ ЗА ЗАКОНОДАВСТВОМ ЗАРУБІЖНИХ КРАЇН

Використання штучного інтелекту стає найважливішим фактором розвитку будь-якої держави. Правова регламентація порядку його використання стала найважливішим завданням сучасного зарубіжного та українського права. Аналіз міжнародної практики впровадження різноманітних методологічних підходів та інструментів для вимірювання цифрової економіки, статистичних даних, зокрема Індексу цифрової економіки та суспільства (Digital Economy and Society Index, DESI), є важливим з точки зору запровадження таких підходів і в Україні. Стаття присвячена вивченню і дослідженню окремих законодавчих ініціатив деяких зарубіжних країн (таких як Нідерланди, Сінгапур, а також Європейського Союзу) та України у сфері цифровізації та штучного інтелекту. Висвітлені основні проблеми та виклики запровадження штучного інтелекту у контексті захисту прав людини.

Ключові слова: цифровізація, штучний інтелект, стратегії штучного інтелекту, індекси цифрової економіки та суспільства, ризики застосування цифрових технологій.

Vadym Harashchenko. Experience of legal regulation of the artificial intelligence use under the laws of foreign countries

The use of artificial intelligence is becoming the most important factor in the development of any state. Legal regulation of the order of its application has become the most important task of modern foreign and Ukrainian law. Analysis of the international practice of implementing various methodological approaches and tools for measuring the digital economy, statistical data, in particular the Digital Economy and Society Index (DESI), is important from the point of view of introducing such approaches in Ukraine as well. The article is devoted to the study and research of individual legislative initiatives of some foreign countries (such as the Netherlands, Singapore, as well as the European Union) and Ukraine in the field of digitization and artificial intelligence. The main problems and challenges of introducing artificial intelligence in the context of human rights protection are highlighted.

Keywords: digitization, artificial intelligence, intelligence strategies, digital economy and society indices, risks of using digital technologies.

* **Vadym Harashchenko**, Postgraduate Student of Koretsky Institute of State and Law of the NAS of Ukraine

Вступ. Цифрові та інформаційні технології активно впроваджуються у різні сфери суспільного життя та професійної діяльності людини, включаючи транспорт, виробництво, фінанси, охорону здоров'я, освіту, промисловість, перетворюючи їх на якісно новий рівень. Зазначені зміни надають низку переваг, а саме: підвищення конкурентоспроможності й потужності підприємств, покращення та полегшення життя людей, новий рівень надання послуг як державних, так і приватних, нові можливості для подальшого розвитку і економічного зростання. Розвинені країни докладають чималих зусиль для трансформації своїх економік у цифрову версію. Цифровізація стала для них головним стратегічним напрямком, що зумовлює оновлення правового регулювання. Тому, вивчення досвіду законодавчого забезпечення окреслених явищ в зарубіжних країнах наразі є важливим на шляху перебудови економіки України у цифровий формат, особливо в контексті євроінтеграції.

Огляд літератури. Дослідження штучного інтелекту (AI) та його правове регулювання привертає увагу науковців різних галузей права, цивільного, фінансового, трудового, кримінального тощо. Серед праць зарубіжних дослідників щодо специфіки штучного інтелекту та його застосування в окремих сферах слід зазначити зокрема, Matthew U. Schere, Allan Yeoman, Amy Ryburn, Philip Wood, Renee Stiles, Alex Chapman, Damien Steel-Baker and Keri Johansson. Серед українських вчених варто відзначити О.А. Баранова та його публікації щодо правового забезпечення інформаційної сфери, О. М. Вінник, яка розкриває проблеми правового регулювання цифровізації економіки, її переваги та істотні ризики застосування цифрових технологій, О. Е. Радутного щодо відповідальності за помилки штучного інтелекту. Поняття та правова природа штучного інтелекту досліджували К.О. Поліщук, Н. М. Стефанишин, Р.Б. Шишка, О.І. Харитонова та інші.

Постановка проблеми дослідження. Використання штучного інтелекту в різних сферах життя вже давно стала об'єктивною реальністю. Впровадження нових технологій вимагає формування відповідної правової бази, зокрема, захисту персональних даних, захист від шахрайства, кібербезпеки, дотримання прав людини.

Ухвалення першої глобальної резолюції ООН щодо штучного інтелекту, закону про штучний інтелект Європейським парламентом, концептуальних документів розвиненими країнами породжує необхідність дослідження цих актів, та врахування досвіду провідних економік світу в Україні.

Мета. Метою статті є дослідження досвіду правового регулювання штучного інтелекту та вивчення механізму його ефективного впровадження та використання в деяких зарубіжних країнах, зокрема, в Нідерландах, Сінгапурі.

Подальша євроінтеграція потребуватиме від України низки законодавчих змін, які стосуватимуться, зокрема, IT-ринку і стартап-індустрії. Із 29 000 актів ЄС, які необхідно буде імплементувати Україні в процесі вступу до ЄС, 523 відносяться до розділу «Цифровізація і медіа». Частина з цих актів є найновішими і поки що не впроваджені навіть у ЄС. Вони стосуються IT-сектору й високотехнологічних стартапів, наприклад Digital Services Act, Digital

Markets Act, Data Governance Act. Крім цього, всі акти ЄС, які зараз знаходяться на етапі проєктів, або щойно прийняті після схвалення також стануть зобов'язаннями України, зокрема йдеться про European Chips Act, Interoperable Europe Act, Gigabit Infrastructure Act, Cyber Resilience Act, Data Act, Artificial Intelligence Act, AI Liability Directive.

Таким чином, європейський та світовий досвід може сприяти вдосконаленню законодавства, а також створенню стабільного та передбачуваного середовища для бізнесу в Україні.

Виклад основного матеріалу. Генеральна Асамблея ООН у березні 2024 року одногосно ухвалила першу глобальну резолюцію щодо штучного інтелекту, яка закликає держави захищати права людини, персональні дані та утримуватися від використання систем штучного інтелекту, які створюють ризик для цього.

«Неналежне або зловмисне проєктування, розробка, розгортання та використання систем штучного інтелекту... становлять ризики, які можуть підірвати захист, заохочення та реалізацію прав людини та основних свобод», – йдеться в документі.

Європейський парламент, 13 лютого 2024 року, ухвалив закон про штучний інтелект (Artificial Intelligence Act), головною метою якого є захист фундаментальних прав, демократії, верховенства права та стійкості довкілля від штучного інтелекту з високим ризиком та водночас прискорення інновацій та утвердження провідної ролі Європи у цій сфері. Ці регуляторні правила запроваджують зобов'язання для використання ШІ на основі його потенційних ризиків та рівня впливу.

У рамках європейської цивілізації сформувалися спільні цінності – головні принципи облаштування суспільства та держави, що їх поділяє більшість громадян. До цивілізаційних особливостей Європи, які склалися історично, дослідники зараховують: раціоналістичний індивідуалізм; особисту свободу; верховенство закону і рівність усіх громадян перед ним; принцип та інститут приватної власності; інтенсивний спосіб ведення господарства; культуру добровільної асоціації, розумного компромісу та солідарності; капіталізм; буржуазію як керівний клас суспільства, що володіє високою соціальною відповідальністю; громадянське суспільство; політичну демократію. Україна – це європейська держава, частина європейської культури, європейської історії, європейського співтовариства, є офіційно орієнтованою на розвиток у європейському напрямку, що також передбачає втілення в життя найактуальніших здобутків науково-технічного прогресу.

У міжнародній практиці, починаючи з 2017 р., широко впроваджуються різні методологічні підходи та інструменти для вимірювання цифрової економіки, орієнтовані на доказову базу статистичних даних [1].

Зокрема, рівень конкурентоспроможності цифрової економіки визначається за допомогою різних рейтингів, зокрема міжнародних індексів. Найбільш відомими є: індекс розвитку ІКТ (IDI), індекс цифрової економіки та суспільства (DESI), індекс світової цифрової конкурентоспроможності IMD (WDCI), індекс цифрової еволюції (DEI), індекс цифровізації економіки Boston

Consulting Group (e-Intensity), індекс готовності до мережі (NRI), глобальний індекс розвитку електронного уряду ООН (EGDI), індекс електронної участі (EPART), глобальний індекс підключення (GCI, Huawei), глобальний індекс інновацій (GII), індекс глобальної конкурентоспроможності (WEF). Всі ці індекси відображають сучасні досягнення та новітні тенденції стосовно розвитку цифрової економіки та процесів діджиталізації в країні [2].

Світовий індекс цифрової конкурентоспроможності IMD (WDCI), покладено в основу аналізу та оцінки рівня розвитку в країні цифрових технологій, що ведуть до трансформації в усіх сферах життєдіяльності суспільства – від уряду до бізнес-структур та окремих домогосподарств. На підставі цього індексу розраховується цифровий рейтинг (рейтинг цифрового розвитку) (WDCR), який визначає цифрову конкурентоспроможність країни за трьома компонентами: знання, технології, готовність до майбутнього [3].

IMD індекс розраховується для 63 країн, що охоплені WCIY. Країни класифікуються від найбільш конкурентних до найменш цифрових. Ці рейтинги забезпечують більш детальний аналіз конкретних аспектів цифрової трансформації та можуть бути використані для оцінки технологічної структури країни або підтримки міжнародних інвестиційних рішень [4].

У звіті IMD «Рейтинг глобальної цифрової конкурентоспроможності 2023» (The IMD World Digital Competitiveness Ranking 2023) Сполучені Штати Америки в чергове очолили світовий рейтинг цифрової конкурентоспроможності. За ними слідує Нідерланди (2 місце), Сінгапур (3 місце), Данія (4 місце), Швейцарія (5 місце). Утримувати лідируючі позиції США вдається завдяки сильним позиціям з удосконалення знань та майбутньої готовності. Це підтримується такими чинниками, як наукова концентрація, наявність венчурного капіталу, сприйняття бізнесом новітніх технологій, яке підкріплене достатньо високим рівнем технологічного розвитку країни.

У 2023 році вже 13-й раз поспіль найбільш інноваційною економікою стала Швейцарія, наступними за нею є Швеція, США, Великобританія та Сінгапур.

Ключовим аналітичним інструментом вимірювання цифрової економіки в ЄС є Індекс цифрової економіки та суспільства (Digital Economy and Society Index, DESI), який узагальнює відповідні показники розвитку країн у цифровій конкурентоспроможності. Методологія I-DESI створює можливість порівнювати та оцінювати результати роботи європейських країн з рештою країн світу. Звіт дозволяє виявити пріоритетні напрямки цифрової економіки держав-членів, що вимагають конкретних дій і інвестицій. DESI вперше був опублікований у 2014 році. У 2022-му найвищий показник DESI мала Данія (60,2), а найнижчий – Румунія (39,8).

Необхідно зазначити, що на основі розробленої в ЄС методології (DESI) Кабінет Міністрів України у 2023 році своїм розпорядженням затвердив Перелік показників Індексу цифрової економіки та суспільства (DESI) [5], який охоплює п'ять сфер: людський капітал (рівень цифрових навичок населення), зв'язок (ступінь доступу до широкопasmового Інтернету та якості його обслуговування), інтеграція цифрових технологій (використання циф-

рових технологій у бізнесі та публічних послугах), цифрові державні послуги (доступність і якість цифрових державних послуг), використання інтернету (поширеність використання інтернету для різних цілей, зокрема, навчання, робота, спілкування).

Кожен із вказаних показників оцінюється за шкалою від 0 до 100, а загальний індекс DESI розраховується як середнє арифметичне з п'яти показників. Зазначені рейтинги тільки підсилюють тезу про те, що цифрові технології розвиваються і є важливим пріоритетом державної політики держав. Чимало країн унормували подальше зростання темпів штучного інтелекту, розробивши власні національні стратегії штучного інтелекту. Серед них: Канада, Сінгапур, КНР, Данія, Італія, Німеччина, Франція, Великобританія, США, Естонія, Швеція, Литва, Польща, Норвегія та ін.

Дослідження та аналіз світового та європейського досвіду законодавчого врегулювання використання цифрових технологій та штучного інтелекту, зокрема, дозволить запровадити в Україні відповідні показники надасть можливість відстежувати прогрес України за рівнем цифрової продуктивності, порівнювати відповідні показники в Україні з іншими державами, визначати сфери, в яких країна відстає, вживати заходів для підвищення цифрової продуктивності, визначати сфери пріоритетних інвестицій.

Жеральд Ауда, керівник групи з питань економічного розвитку та цифрової трансформації у країнах Східного партнерства Генерального директорату Європейської комісії з питань політики сусідства та переговорів із розширення Європейського Союзу, під час Цифрової конференції Східного партнерства, що відбулася 14 листопада 2023 року, підкреслив важливість цифрових технологій в контексті економічного зростання для всіх країн та наголосив на необхідності адаптації законодавчої бази.

Згідно «Рейтингу глобальної цифрової конкурентоспроможності 2023» (IMD), Нідерланди посідають друге місце у світовому рейтингу цифрової конкурентоспроможності. У цій країні відсутній окремий закон щодо врегулювання штучного інтелекту. Разом з тим, у жовтні 2019 р. уряд опублікував Стратегічний план дій Нідерландів у сфері штучного інтелекту, окреслюючи цілі та необхідні дії на шляху до соціальних і економічних можливостей, які пропонує штучний інтелект. Уряд наголосив, що штучний інтелект матиме величезне значення у вирішенні соціальних проблем, зокрема, питаннях старіння населення країни, зміни клімату, безпеки харчових продуктів та охорони здоров'я. Згідно Стратегічного плану дій, уряд Нідерландів фокусується на наступних трьох напрямках: 1) охоплення соціальних та економічних можливостей, створення умов для інноваційності та конкурентоспроможності Нідерландів на європейському і на глобальних ринках; 2) створення сприятливих умов для розвитку штучного інтелекту; Ці умови включають необхідні знання, уміння та навчання, високоякісні наукові дослідження у сфері штучного інтелекту; 3) захист основних прав громадян, зокрема формування відповідних правових та етичних засад використання штучного інтелекту.

Голландський уряд всіляко заохочує розвиток інноваційних технологій, зокрема штучного інтелекту. Разом з тим, поширення нових технологій може

значно вплинути на суспільні цінності, таких як конфіденційність, недискримінація та автономія.

У 2019 році Міністерством внутрішніх справ і відносин королівства Нідерланди розроблено інструментарій щодо дотримання етичних принципів при впровадженні інновацій та визначає пріоритети важливих суспільних цінностей і прав людини.

Застосування нових технологій у суспільстві потребує дотримання таких основних принципів: пріоритетності суспільних цінностей; залучення громадян та інших зацікавлених сторін; дотримання норм законів та нормативних актів; забезпечення якості даних, алгоритмів і аналізу; дотримання прозорості та підвітності; контролю, оцінки; безпечного застосування технологій. Останній принцип полягає не тільки у буквальному дотриманні вимог з техніки безпеки, але й означає застосування адекватних заходів безпеки від зловмисників, усунення недоліків в організації безпекових заходів та сприяння усвідомленню безпекових заходів серед працівників. Таким чином, питання безпеки є досить важливим, а його зміст виходить за межі вузького розуміння техніки безпеки, оскільки включає в себе заходи щодо дотримання безпеки на організаційному рівні, під час виконання робочих процесів, технічної інфраструктури та програмного забезпечення при обробці персональних даних або інформації [6].

Важливим напрямком у розвитку правового регулювання штучного інтелекту в Нідерландах в найближчій перспективі є імплементація прийнятого на рівні ЄС закону про штучний інтелект в національне законодавство.

У цьому контексті варто згадати також Закон про цифрову операційну стійкість (Регламент (ЄС) 2022/2554) [7], який має важливе значення у сфері фінансового регулювання ЄС. DORA, це перша законодавча ініціатива європейського рівня, спрямована на запровадження узгодженої та всеосяжної структури про цифрову операційну стійкість для європейських фінансових установ. Вказаний акт стосується майже всіх регульованих фінансових установ і передбачає широкий спектр зобов'язань щодо ризику ІКТ (інформаційно-комунікаційні технології) для таких суб'єктів, у тому числі ризиків застосування штучного інтелекту. Однак сфера застосування DORA не обмежується фінансовими суб'єктами. Постачальники ІКТ-послуг критично важливі для фінансового сектора також потраплять під сферу європейського регулятора в рамках DORA.

Згідно згаданого вище IMD рейтингу («Рейтинг глобальної цифрової конкурентоспроможності 2023») Сінгапур посідає третє місце.

Дослідження законодавства Сінгапуру у сфері діджиталізації, зокрема щодо врегулювання штучного інтелекту (ШІ), дозволяє висувати, що базовими документами в цій країні є Цифрова стратегія Сінгапуру (Digital Singapore Strategy) та Закон про захист персональних даних [8]. Цифрова стратегія Сінгапуру була оголошена у 2015 році і охоплює широкий спектр секторів суспільства, включаючи економіку, освіту, охорону здоров'я, транспорт, урядове управління та інші галузі [9]. Основна мета Цифрової стратегії Сінгапуру полягає в тому, щоб перетворити Сінгапур в «сучасне цифрове

суспільство», яке використовує технології для забезпечення зручності, підвищення продуктивності та поліпшення якості життя громадян. Документ визначає кілька основних напрямків розвитку [10].

Стратегія спрямована на підтримку цифрової трансформації бізнесу і створення сприятливої інноваційної екосистеми. Це включає розвиток цифрових платформ, сприяння стартапам та інноваційним проектам, підтримку цифрової готовності підприємств і розвиток кібербезпеки.

Загалом Стратегія зачіпає усі сфери життя суспільства, як от, розвиток цифрової інфраструктури, цифрового урядування, навчання цифровим навичкам, забезпечення кібербезпеки, дотримання етичних принципів використання штучного інтелекту [11].

Дослідники наголошують на важливості дотримання організаціями, що використовують штучний інтелект Закону про захист персональних даних (Personal Data Protection Act) з метою забезпечення конфіденційності та приватності осіб.

Важливим нормативним підґрунтям в окресленій сфері є Кодекс етики з використання штучного інтелекту та автоматизованих систем (Ethics in AI and Automated Systems Code of Practice), встановлений урядом Сінгапуру для встановлення етичних стандартів та керування використанням штучного інтелекту та автоматизованих систем. Серед основних положень документу є: відповідальність, прозорість, повага до приватності та безпека, рівність і справедливість, індивідуальний контроль, іновації та стійкість.

Отже, в Сінгапурі немає обов'язкових нормативних актів щодо штучного інтелекту, однак, існують численні закони, які стосуються різних елементів життєвого циклу управління штучним інтелектом. Закон про захист персональних даних регулює збір, використання, розкриття та догляд за персональними даними в Сінгапурі. Крім того, це питання онлайн-безпеки, розробки, інтеграції та відповідального управління штучним інтелектом є стратегічним пріоритетом для формування політики Сінгапуру.

Висновки. Дослідження зарубіжного законодавства свідчить, що в багатьох країнах відсутнє окреме спеціальне законодавство щодо регулювання штучного інтелекту, натомість розроблені концептуальні засади у вигляді національних стратегій, що визначають напрямки розвитку держави у окресленій сфері та поетапний план дій. Варто звернути увагу на важливість дотримання етичних принципів, захисту персональних даних, дотримання інших безпекових питань, що виникають під час застосування штучного інтелекту на врегулювання яких акцентують увагу зарубіжні країни.

Важливим історичним кроком у сфері цифровізації є прийняття Європарламентом Закону ЄС про штучний інтелект, який запровадив стандарти поведінки для виробників технологій штучного інтелекту, стандарти для класифікації ризиків, пов'язаних з штучним інтелектом, а також забезпечення прозорості розробок у цій сфері й визначення заходів фінансового покарання для компаній-порушників.

1. A ROADMAP TOWARD A COMMON FRAMEWORK FOR MEASURING THE DIGITAL ECONOMY. URL: <https://www.oecd.org/sti/roadmap-toward-a-common-framework-for-measuring-the-digital-economy.pdf> 2. Раєвнева О. В., Аксьонова І. В., Бровко О. І. Порівняльний рейтинговий аналіз стану та тенденцій діджиталізації українського суспільства та економіки. *Проблеми економіки* № 4 (50), 2021. С.59. URL: https://www.problecon.com/export_pdf/problems-of-economy-2021-4_0-pages-56_66.pdf 3. IMD World Digital Competitiveness Ranking 2023. URL: https://www.imd.org/wp-content/uploads/2023/12/Digital_2023.pdf 4. Піжук О.І. Сучасні методологічні підходи до оцінювання рівня цифрової трансформації економіки. *Бізнес Інформ.* № 7, 2019. С. 45. 5. Розпорядження Кабінету Міністрів України від 5 вересня 2023 р. № 774-р «Про затвердження переліку показників Індексу цифрової економіки та суспільства (DESI)». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/774-2023-%D1%80#Text> 6. The Netherlands ARTIFICIAL INTELLIGENCE. COUNTRY COMPARATIVE GUIDES 2023. URL: <https://www.legal500.com/guides/chapter/the-netherlands-artificial-intelligence/?export-pdf> 7. The Digital Operational Resilience Act (DORA)-Regulation (EU) 2022/2554. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32022R2554> 8. Personal Data Protection Act) Singapore Personal Data Protection Act 2012. URL: <https://sso.agc.gov.sg/Act/PDPA2012> 9. “Singapore’s Model AI Governance Framework” (2019) by the Infocomm Media Development Authority (IMDA). URL: <https://www.imda.gov.sg/-/media/imda/files/infocomm-media-landscape/sg-digital/tech-pillars/artificial-intelligence/second-edition-of-the-model-ai-governance-framework.pdf> 10. “Guide to Personal Data Protection Act for AI and Data Analytics” by the Personal Data Protection Commission (PDPC) of Singapore. URL: <https://www.pdpc.gov.sg/-/media/Files/PDPC/PDF-Files/Guidelines/Guide-to-PDPA-for-AI-and-Data-Analytics.pdf> 11. Асірян С.Р. Законодавча практика Сінгапуру щодо використання штучного інтелекту.// *Електронне наукове видання «Аналітично-порівняльне правознавство»*, 2023, № 7. URL: <https://app-journal.in.ua/wp-content/uploads/2023/07/59.pdf>

References

1. A ROADMAP TOWARD A COMMON FRAMEWORK FOR MEASURING THE DIGITAL ECONOMY. URL: <https://www.oecd.org/sti/roadmap-toward-a-common-framework-for-measuring-the-digital-economy.pdf> 2. Raievnjeva O. V., Aksonova I. V., Brovko O. I. Porivnialnyi reitynhovyi analiz stanu ta tendentsii didzhytalizatsii ukrainskoho suspilstva ta ekonomiky. *Problemy ekonomiky* № 4 (50), 2021. S.59. URL: https://www.problecon.com/export_pdf/problems-of-economy-2021-4_0-pages-56_66.pdf 3. IMD World Digital Competitiveness Ranking 2023. URL: https://www.imd.org/wp-content/uploads/2023/12/Digital_2023.pdf 4. Pizhuk O.I. Suchasni metodolohichni pidkhody do otsiniuvannya rinvnia tsyfrovoyi transformatsii ekonomiky. *Biznes Inform.* № 7, 2019. S. 45. 5. Rozporiadzhennia Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 5 veresnia 2023 r. № 774-p «Pro zatverdzhennia pereliku pokaznykiv Indeksu tsyfrovoyi ekonomiky ta suspilstva (DESI)». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/774-2023-%D1%80#Text> 6. The Netherlands ARTIFICIAL INTELLIGENCE. COUNTRY COMPARATIVE GUIDES 2023. URL: <https://www.legal500.com/guides/chapter/the-netherlands-artificial-intelligence/?export-pdf> 7. The Digital Operational Resilience Act (DORA)-Regulation (EU) 2022/2554. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32022R2554> 8. Personal Data Protection Act) Singapore Personal Data Protection Act 2012. URL: <https://sso.agc.gov.sg/Act/PDPA2012> 9. “Singapore’s Model AI Governance Framework” (2019) by the Infocomm Media Development Authority (IMDA). URL: <https://www.imda.gov.sg/-/>

media/imda/files/infocomm-media-landscape/sg-digital/tech-pillars/artificial-intelligence/second-edition-of-the-model-ai-governance-framework.pdf 10. “Guide to Personal Data Protection Act for AI and Data Analytics” by the Personal Data Protection Commission (PDPC) of Singapore. URL: <https://www.pdpc.gov.sg/-/media/Files/PDPC/PDF-Files/Guidelines/Guide-toPDPA-for-AI-and-Data-Analytics.pdf> 11. Asirian S. R. Zakonodavcha praktyka Sinhapura shchodo vykorystannia shtuchnoho intelektu // *Electronne naukove vydannia «Analychno-porivnalne pravoznavstvo»*, 2023, № 7. <https://app-journal.in.ua/wp-content/uploads/2023/07/59.pdf>

Vadym Harashchenko. Experience of legal regulation of the artificial intelligence use under the laws of foreign countries

The use of artificial intelligence is becoming the most important factor in the development of any state. Legal regulation of the order of its application has become the most important task of modern foreign and Ukrainian law. Analysis of the international practice of implementing various methodological approaches and tools for measuring the digital economy, statistical data, in particular the Digital Economy and Society Index (DESI), is important from the point of view of introducing such approaches in Ukraine as well.

21 March 2024 – The United Nations General Assembly has unanimously adopted the first global resolution on artificial intelligence to encourage the protection of personal data, the monitoring of AI for risks, and the safeguarding of human rights.

As part of its digital strategy, the EU wants to regulate artificial intelligence (AI) to ensure better conditions for the development and use of this innovative technology. AI can create many benefits, such as better healthcare; safer and cleaner transport; more efficient manufacturing; and cheaper and more sustainable energy.

In April 2021, the European Commission proposed the first EU regulatory framework for AI. It says that AI systems that can be used in different applications are analysed and classified according to the risk they pose to users. The different risk levels will mean more or less regulation.

On March 13, 2024, the European Parliament formally adopted the EU Artificial Intelligence Act (“AI Act”). The AI Act is the world’s first horizontal and standalone law governing AI, and a landmark piece of legislation for the EU. The EU considers the AI Act as one of its key pieces of legislation and fundamental to the EU. More specifically, the EU is aiming for the AI Act to have the same ‘Brussels effect’ as the GDPR - in other words, to have a significant impact on global markets and practices and to serve as a potential blueprint for other jurisdictions looking to implement AI legislation. However, the story does not end here. Over the next few months and years, the AI Act will be specified and supplemented further by secondary EU legislation – implementing and delegated acts to be adopted by the EU Commission.

The article is devoted to the study and research of individual legislative initiatives of some foreign countries (such as the Netherlands, Singapore, as well as the European Union) and Ukraine in the field of digitization and artificial intelligence. The main problems and challenges of introducing artificial intelligence in the context of human rights protection are highlighted.

Keywords: digitization, artificial intelligence, artificial intelligence strategies, digital economy and society indices, risks of using digital technologies.

Розділ X

НАУКОВЕ ЖИТТЯ

А. Р. КРУСЯН,

доктор юридичних наук, професор,
заслужений юрист України

ПІДСУМКИ НАУКОВОЇ І НАУКОВО-ОРГАНІЗАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ІНСТИТУТУ ДЕРЖАВИ І ПРАВА ІМЕНІ В. М. КОРЕЦЬКОГО НАН УКРАЇНИ У 2023 р.

У 2023 р. Інститут держави і права імені В. М. Корецького НАН України (далі – Інститут) вступив з розгорнутим планом структурної реорганізації й удосконалення своєї наукової та науково-організаційної діяльності, інноваційними програмами наукових досліджень, зумовлених потребами конституційно-правової практики та соціально-політичних реалій. Результати роботи у звітному році продемонстрували, що, незважаючи на складні умови воєнного стану, зменшене фінансування та інші несприятливі матеріально-технічні обставини, Інститут не тільки виконав основні планові завдання, а й вийшов на нові старту та горизонти, органічно поєднуючи науково-дослідну діяльність з підготовкою наукових кадрів – нового покоління науковців, активно співпрацюючи з органами державної влади та місцевого самоврядування, здійснюючи науково-експертну та іншу діяльність, забезпечуючи науково-правове та доктринальне супроводження правотворчої, правозастосовної, правоохоронної діяльності органів державної влади, підвищуючи таким чином наукоємність їх функціонування через впровадження досягнень сучасної правової науки у практику.

З метою організаційного поліпшення функціонування Інституту, за пропозицією його директора – академіка НАПрН України, д. ю. н. О. В. Скрипнюка та на підставі рішень Вченої ради установи від 7 липня 2022 р. і 18 травня 2023 р., постановою бюро відділення історії, філософії та права НАН України від 11 липня 2023 р. було затверджено нову структуру Інституту.

На сьогодні Інститут складається з 9 наукових відділів і 1 науково-організаційного відділу, а саме це: відділ теорії держави і права (зав. відділу – член-